

Temel Benze?im Tan? Testi

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Temel Benze?im Tan? Testi*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31500>

Özet

Temel Benzeşim Tanı Testi (TBDT), öğrencilerin temel bilimsel kavramlar ve bu kavramlara yönelik yaygın kavram yanlışları hakkında sahip oldukları anlayışı tehis etmek amacıyla geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Bu test, özellikle mekanik ve kuvvet gibi temel fizik prensiplerini içeren senaryoları kullanarak, öğrencilerin sezgisel ancak bilimsel olarak hatalı olan düşünce biçimlerini ortaya çıkarmayı hedefler. Ölçeğin geliştirilmesi, 2009 yılında Serkan Yılmaz ve Ali Eryılmaz tarafından gerçekleştirilmiş ve yüksek düzeyde iç tutarlılık sergilemiştir.

Anahtar Kelimeler

Temel Benzeşim, Tanı Testi, Kavram Yanlışları, Fizik Eğitimi, Ölçek Geliştirme, Güvenirlik, Benzeşim

Yazarlar

Serkan Yılmaz, Ali Eryılmaz

Amaç

Temel Benzeşim Tanı Testi'nin temel amacı, bireylerin (özellikle eğitim süreçlerindeki öğrencilerin) temel bilimsel prensiplere ilişkin kavram yanlışları ve alternatif kavramları sistematik bir biçimde tespit etmektir. Bu tehis, öğretmenlere ve eğitim araştırmacılarına, öğrenme güçlüklerinin kaynağına inerek daha etkili pedagojik müdahaleler planlama imkanı sunar. Ölçek, öğrencilerin günlük yaşam deneyimlerinden kaynaklanan ve öğrenmeyi engelleyen hatalı zihinsel modellerini belirlemeye odaklanmıştır.

Yapı (Construct)

Ölçek, psikometrik açıdan kavramsal anlayışı ve kavram yanlışları tehis yapıları ölçmektedir. Bu yapı, bireyin bilimsel bir olayı açıklarken kullandığı temel bilimsel ilkeler ile günlük dildeki veya sezgisel düdüncedeki ifadeler arasındaki farkı tespit etme yeteneğini kapsar. Test maddeleri, genellikle öğrencilerin bilimsel olarak kabul edilen ifadeler yerine, yaygın olarak kullanılan hatalı sezgisel ifadeleri seçmeye eğilimli oldukları durumları temsil eden benzeşimlere dayanır. Bu bağlamda, testin ölçtüğü temel yapı, öğrencilerin kuvvet, hareket ve etkileşim gibi temel fizik kavramlarına ilişkin derinlemesine ve doğru anlaşılma düzeyleridir.

Geçerlik

Testin geçerlik çalışması hakkında kaynakta detaylı bilgi verilmemekte birlikte, bir geliştirme çalışması olduğu göz önüne alındığında, içerik geçerliğinin uzman görüşleri (alan uzmanları ve

eğitim bilimcileri) alınarak sağlandığı varsayılmaktadır. Ayrıca, ölçeğin kavram yanılgılarına karşı bir şekilde tehis etme kapasitesini gösteren yapı geçerliliği çalışmalar (örneğin, bilinen başarı testleri veya mülakatlarla korelasyon) yürütülmüğü olması muhtemeldir. Bu tür tanı testlerinde yapı geçerliliği, testin gerçekten hedeflenen yanılgıları ölçtüğünü kanıtlamak açısından kritik öneme sahiptir.

Güvenirlilik

Temel Benzeşim Tanı Testi, yüksek düzeyde iç tutarlılığına sahip olduğunu gösteren güvenirlik analizleri sunmaktadır. Yapılan analizler sonucunda, testin Cronbach alfa güvenirlik katsayısı **0.82** olarak bulunmuştur. Bu değer, psikometrik standartlara göre kabul edilebilir ve güvenilir bir iç tutarlılık seviyesine işaret eder. Bu sonuç, test maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı temel yapıyı ölçtüğünü ve bireylerin yanılgı düzeylerini kararlı bir biçimde yansıttığını göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçek geliştirme sürecinin bir parçası olarak, testin kavramsal yapılarına doğrulanması amacıyla faktör analizinin kullanıldığı varsayılmaktadır. Tanı testlerinde, faktör analizi genellikle maddelerin hangi temel kavramsal alt yapıyı temsil ettiğini ve ölçeğin tek boyutlu mu yoksa çok boyutlu mu olduğunu belirlemek için kullanılır. Bu analiz, test maddelerinin teorik olarak hedeflenen kavram yanılgıları kategorileri altında gruplanıp gruplanmadığını test etmeye yardımcı olur. Faktör yüklerinin incelenmesi, her bir benzeşim maddesinin ölçülen temel kavramsal yanılgı yapısına ne kadar katkı sağladığını ortaya koyar.

Enstrüman

Test Çeşidi: Geliştirme (Tanısal ve Kavramsal Anlayış Testi)

Format: Çoktan Seçmeli (Genellikle iki seçenekli, bilimsel açıklama ve yanılgı içeren seçenekler sunulur).

Mevcut Diller: Türkçe

Hedef Kitle: Eğitim bilimleri alanında kavram yanılgılarına tehis edilmesi hedeflenen öğrenciler ve bireyler.

Yaş Grubu: Ortaokul, lise ve üniversite düzeyindeki öğrenciler (Eğitim bağlamına bağlı olarak değişir).

Popülasyon Detayları: Test, özellikle temel fizik ve bilim kavramlarına maruz kalmış eğitim grupları için uygundur.

Test Metodolojisi: Test, g?nl?k ya?amdan al?nan benze?im senaryolar? sunar ve kat?l?mc?lardan bu durumu en iyi a?klayan se?ene?i i?aretlemelerini ister. Se?eneklerden biri bilimsel olarak do?ruyken, di?eri yayg?n bir kavram yan?lg?s?n? temsil eder. Bu y?ntem, geleneksel bilgi testlerinden farkl? olarak, bilgi yerine kavramsal çer?eveyi te?his etmeyi ama?lar.

Anahtar Kelimeler

Serkan Y?lmaz, Ali Ery?lmaz, Hacettepe ?niversitesi, E?itim Fak?ltesi Dergisi, Cronbach alfa, Kavramsal Anlay??, Kuvvet Kavram?

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilinmiyor

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: serkany@hacettepe.edu.tr (Sorumlu Yazar)

Yaz??ma Adresi: Hacettepe ?niversitesi E?itim Fak?ltesi (Makale referans?na g?re)

?zinler & ?cret ve Test Y?l?

?l?ek, 2009 y?l?nda yay?nlanan bir akademik makale kapsam?nda geli?tirilmis?tir. Kullan?m izinleri ve ?cret bilgileri i?in sorumlu yazar Serkan Y?lmaz ile ileti?ime ge?ilmesi gerekmektedir.

Makalenin orijinal PDF dosyas? burada indirilebilir: [temel-benzesim-tani-testi-toad.pdf](#)

Referanslar

Y?lmaz, S., ve Ery?lmaz, A. (2009). Temel Benze?im Tan? Testi'nin geli?tirilmesi. **Hacettepe ?niversitesi E?itim Fak?ltesi Dergisi**, 37, 243-256.

Makalenin ?evrimi?i ba?lant?s?: http://www.efdergi.hacettepe.edu.tr/makale_goster.php?id=505

Temel Benze?im Tan? Testi Maddeleri

?NEML?: A?a??daki ?l?ek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hi?bir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Bir tenis topu tu?ladan bir duvara ?arp?p geri sekmektedir. Top duvara ?arpt???nda:

- Duvar, y?n?n?n de?i?mesine sebep olacak ?ekilde topa bir kuvvet uygular.
- Duvar topa bir kuvvet uygulamaz. Duvar sadece topun g?zergâh? ?n?ndedir.